

„GYAKORLAT TESZI A MESTERT” – KELL AZ ELMÉLET IS HOZZÁ!

A közmondás szinte az élet valamennyi területére igaz, hiszen akkor vagyunk bármire is képesek, ha azt alapszinten elsajátítottuk, begyakoroltuk és megszerettük. A professzionális tudás érdekében hazánk kiváló egyetemén tanulhatunk, amit a szakmai gyakorlat és munkánk során kamatoztathatunk. Az Árpád-Agrár Zrt. és a Kertészeti Egyetem mostani jogutódja a MATE Kertészettudományi Intézete között évtizedek óta tart a szoros munkakapcsolat, ami napról, napra bővül, új fejezeteket kap. Legyen szó a hallgatók gyakorlati tudásának megszerzéséről, kutatásfejlesztésről és innovációról, vagy éppen a közös palántanevelésről, de új oktatási formák és trendek kialakításáról is csapatmunka folyik.

Mindezekről Dr. Geösel András egyetemi docenssel, PhD, a MATE Kertészettudományi Intézet vezetőjével beszélgettem;

Az Árpád-Agrár Zrt.-vel mikor és hogyan kezdődött az együttműködés?

Velem személyesen meglehetősen régen. Volt a tanszéken egy akadémikus professzor, Balázs Sándor, aki nagyon jó viszonyban volt az Árpád-Agrár Zrt.- vel, Csikai Miklós elnök úrral. Az első találkozásom akkor volt, amikor professzor urat levittem Szentesre és egy szokásos Árpádos körbevezetést tartottunk, de ennek már legalább 20 éve. Sok kellemes élmény fűződik hozzá. Egyrészt az a tisztelet, ami a városban elnök úr iránt van, ahogy velem beszélnek, ahogy fogadják pl. egy étteremben. Másrészt az, amit az Árpád képviselő cégfilozófia és szakmai szempontból. Én is kertész vagyok, elnök úr is és az Árpád egy

olyan cég, amit kertész generációk tanultak és tanulhattak folyamatosan mind a mai napig. Ők azok, akik behozták az első talajnélküli termesztés technológiákat, az üvegházás termesztést és az egész gondolkodást, ahogyan a céget szervezik és irányítják. Ez egy olyan példaértékű és iránymutató vállalkozás, ami unikálissá teszi őket a kertészeti szakmán belül.

Más hasonló kertészeti tevékenységekhez képest miben látja Ön a különbséget?

Leginkább abban, hogy az Árpádnál össze tudnak fogni. Képesek a kertészek egymással beszélgetni, a problémáikat megosztani, közösen keresni megoldásokat, ebben látok egy óriási potenciált és lehetőséget.

A hazai élelmiszeripari- és zöldségellátásban országosan is, milyen gazdasági előnyökkel szolgál az a tudás és szakmai tapasztalat, amit a cégcsoport szakemberei, akár külföldről is hazahoztak, kamatoztattak és átültették a gyakorlatba?

Az, hogy ők megpróbálták mindig a legújabb technológiákat megvalósítani, az egy versenyelőnyt jelentett a számukra, plusz az, hogy képesek voltak összefogni a kis családi vállalkozásokat, gazdálkodó kertészeket és egy olyan árumennyiséggel megjelenni a piacon, ami mögé egy Brand-et lehetett építeni. Ez az, ami véleményem szerint a többiekhez képest egy hihetetlen előnyt biztosított számukra.

(permetező robot; fotó: 2020.12.29. Both Ildikó és Benedikti Tamás az Árpád-Agrár Zrt. üvegházában)

A robotika és a precíziós gazdálkodás egyre erősebben jelen van ebben az ágazatban is, szinte alig lehet lépést tartani a technológiai fejlődéssel. Az egyetem életében, az oktatásban ez hogyan nyilvánul meg, hiszen itt oktatják a jövő kertészeit?

Az elmúlt néhány évben került be a mezőgazdaságba a precíziós gazdálkodás és gondolkodás, de valójában mi kertészek most már 30-40 éve csináljuk. Tehát egy üvegház, egy fóliasátras termesztés során a növényeket egyedileg tápláljuk, klímakomputerrel követjük és ez évtizedek óta a termesztői gyakorlat része. Ami az Árpád és a mi egyetemünk közötti együttműködés az, az hogy régebben, 20-30-40 évvel ezelőtt az egyetemek voltak általában a kiinduló pontjai a mindenfajta fejlődéseknek. Akár nálunk az intézetben paprikanemesítés vonalon, Turi tanár úr paprika fajtáival például, ami 20-30 évig a termesztésben tudott lenni. A szaktanácsadás rendszerének kidolgozásával szintén olyan löketet tudott adni az egyetem az akkori kertészeknek, ami segítette őket a fejlődésben. Most egy kicsit ez fordítva történik, tehát az egyetemek, a hallgatóink járnak tanulni a kertészekhez, a jól menő, prosperáló cégekhez. Ott tudják elsajátítani azokat a szakmai fogásokat, akár a robotika, akár a precíziós gazdálkodás területén, amelyekre az egyetemeken jelenleg sajnos nincsen lehetőség.

Hála az istennek, hogy annyira meg tudtak erősödni a cégek, hogy most mi megyünk hozzájuk és tőlük tanuljuk a technológiákat és nem érzek ebben semmilyen problémát, mert a hallgatóink nem egy tangazdaságban sajátítják el, hanem a való életben. Az egyetemen a kertészmérnökök képzésében óriási hangsúlyt fektetünk a gyakorlatra, az órák több mint fele gyakorlat, ebben van tanüzemi, laboratóriumi, céglátogató gyakorlat, valóban sokféle, mert azt érzékeljük, hogy a cégeknek ezekre a készségekre, képességekre van szükségük és ezt csak így tudjuk fejleszteni.

Van és volt arra precedens, például az Árpádnál, vagy más cégeknél, hogy valaki, miután megszerzi a diplomáját, ott is ragad?

Igen és ezen nagyon erősen dolgozunk. A kertészmérnök alapképzés mintatanterve szerint a hallgatók az utolsó félévükben 15 hetet kötelezően valamilyen termelő cégnél kell, hogy eltöltsenek szakmai gyakorlatként. Ha ez beválik és a hallgató is jól érzi ott magát és a cégnek is megfelelő, akkor ott általában egymás kezébe szoktak csapni. Azt érzékeljük, hogy a legtöbb cégnél munkaerőhiány van és nem csak fizikai munkásból van kevés, hanem mérnök végzettségű munkaerőre is szüksége van az ágazatnak.

Milyen célokat szolgál az a megállapodás, amelynek megkötésére 2022. november 15. napján került sor a MATE és az Árpád-Agrár Zrt. között?

Ez a megállapodás egyrészt szentesítette azt a több évtizedes munkát, amit az egyetem és az Árpád közösen végzett, illetve néhány jövőbe mutató vállalatot próbáltunk megfogalmazni. A jövőben megpróbálunk még inkább szorosabban együttműködni, közös pályázatok felkutatásában, kutatásfejlesztési programok kivitelezésében, de van az Árpád és az egyetem között több együttműködés, pl. növényvédelmi vonalon, vagy van egy tangazdaságunk Soroksáron, ahol palántát nevelünk, kifejezetten kis kertés, hobby kertés célra, de olyan termesztő berendezésünk van, hogy nekünk ezt nem éri meg fűteni. A tangazdaságban a hallgatók elvetik a vetőmagokat tálcákba, azt levisszük az Árpádhoz, ott előnevelik nekünk és utána mi 3-4 hétig utóneveljük és értékesítjük a növényeket. Ez is egy olyan együttműködés, ami napi kapcsolatot feltételez. Van egy tervünk, szeretnénk egy közös képzést kidolgozni, kifejezetten a hajtató kertészeket megcélözva, annak érdekében, hogy megfelelő felkészültséggel, rutinnal, tapasztalattal rendelkező kollégákat tudjunk részben tovább képezni, részben újakat kiképezni arra a termesztéstechnológiára, amiben Magyarországnak tapasztalatom szerint óriási kihasználatlan potenciája van.

Konkréten melyek ezek?

Konkréten a korszerű, talajnélküli, üvegházhas hajtások. Paradicsomra, paprikára, uborkára, mert érzékeljük, akár a DélKerTész nemrégiben történt logisztikai csarnokfejlesztésének az avatásán, hogy mindez egyfajta bizalomra ad okot. Ők is hisznek abban, hogy itt még van potenciál abban, hogy az árumennyiséget növeljük. Kárpát-medencében azt gondolom, hogy vannak jó piaci lehetőségeink, hiszen a környező országokban ez a fajta technológia, termálvízre alapozottan nem feltétlenül áll rendelkezésre úgy, mint itt nálunk. Jók a klímaadottságaink, megvan hozzá a szakértelmünk, nem vagyunk igazság szerint rászorulva senkire sem, input anyagok terén mondjuk a műtrágya egy kritikus kérdés, de ezt leszámítva a többi input anyag megoldható többé-kevésbé. Ezzel a piaci lehetőséggel vétek lenne nem élnünk, mert ma minden országban az élelmiszer előállítás, termelése nemzetstratégiai ágazat. Ezt meg kell lovagolnunk, mert ez az egy út van.

Az energiaválság számos területen fejtörést okoz szerte a világban. Mindenki alternatívák után kutat, keres a megoldás érdekében. Picike országgént hogy kellene még inkább kiaknáznunk azt az értékes forrást, ami valódi lendületet hozhatna számos termelői és nem termelői szektorban?

Azt gondolom, hogy mi egy olyan termálkincsen ülünk, amit nem használunk ki eléggé. Az országban, ha bármilyen irányba elindulunk, biztosan bele fogunk botlani egy strandba, egy fürdőbe. Ha más nem is, de ez fel kell, hogy nyissa a szemünket arra vonatkozóan, hogy a talpunk alatt egy olyan geotermikus energia van, ami egy óriási szerencsének köszönhető a Kárpát-medence kialakulása kapcsán. Egészen közel a felszínhez, másfél, két és fél kilométer mélységben 60-90 °C fokos víz tör elő. Azt gondolom, hogy nem használjuk ki kellőképpen. Az elmúlt időszakban a háború, a gázár, a benzinár drágulása ráirányította a

figyelmet arra, hogy mindenki Európában azon dolgozik, hogy hogyan tud energiában független lenni. Igenis a hajtató kertészet egy energia igényes ágazat, tehát ezt el kell fogadni. Viszont ez az energia itt van alattunk, igazság szerint nem kerül olyan hatalmas összegbe, hogy ezt kitermeljük és hasznosítsuk értelmes módon. Még nem kellőképpen támogatott, de számtalan célja lenne és lehetne az alattunk lévő termál vagyonnak. Alapvetően van kellő szellemi kapacitás az országban arra vonatkozóan, hogy ne csak a termálvizet hasznosítsuk, hanem más megújuló forrásokat is, akár a kertészetben, akár a mezőgazdaság más ágazataiban kezdjük el bevonni.

Ezzel növelhető lehetne Ön szerint az export mennyisége is úgy, ahogyan régen volt?

Látni kell, hogy azoknak a kertészeteknek, amelyek nem termálvízzel fűtenek, finoman fogalmazva, de befellegzett. A jelenlegi gázárak mellett ez nem tud rentábilis lenni. A geotermikus energia az, ami piaci előny tud lenni. Tudomásul kell venni, hogy ma már az értékesítés jelentős része a boltokon keresztül történik. A friss piacos értékesítés visszaszorulóban van, és az áruházláncok lesznek azok, akiken keresztül az exportot tudjuk növelni és ehhez árumennyiség kell. Sokan szidják a diszkont láncokat, de nagyon kőkemény minőségi követelményeket állítanak és teljesen jogosan.

A kis kertészetek, kis gazdaságok kiemelése, támogatása is növelhetné az export mennyiségét?

Feltétlenül, hiszen amiről az elején is beszélgettünk, az összefogással, a problémák közös kezelésével van jövőbe vezető út, mert a kisebb családi gazdaságnál nem jut arra kapacitás, hogy pl. egy növényvédelmi gondnak utána menjenek, vagy olcsóbb beszállítót keressenek, mondjuk a műtrágyára. Elviszi az erőforrásokat az, hogy az ültetés legyen rendben, a zöld munkák, a fitotechnika, minden egyéb. Abban van a lehetőség, hogy van egy olyan összetartó és szakmai közösség, ami egymást tudja segíteni és támogatni. A magyar termelők jelentős része még nem olyan nagy, hogy önállóan talpra tudjon állni és megfelelő áru mennyiséggel meg tudjon jelenni.

Ahogy minden más ágazatban és területen, a kertészetben is egymás megsegítésével lehetséges közös és sikeres jövőt építeni. Ebben a 20 éves DélKerTész és legnagyobb beszállítója, alapítója a 63 éves Árpád-Agrár Zrt. élen jár. Példát mutat és értéket teremt azzal a cégfilozófiával is, hogy a jövő kertészeit együtt képezzék a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemmel (MATE), amely a közös gondolkodás mellett kapukat nyit az új utak és technológiák irányába.

Szerző: Both Ildikó; Fotó: Arany Sándor Gábor

Kapcsolat: gold.both@gmail.com;

Web: arpad.hu;

Budapest, 2023.05.30.